

Eski Uygurca Xuanzang Biyografisinin

II. Bölümündeki Çince Alıntılar

Mehmet Ölmez

(İstanbul)

Özet: Eski Türkçede, özellikle Eski Uygurcada önemli miktarda Çince alıntı vardır. Eski Türk yazıtlarındaki Çince kelimelerle İslamiyet sonrası Orta Asya Türkçesindeki Çince kelimelerin geliş yolları ve ses yapıları farklıdır. Eski Uygurcadaki kelimeler esasen Tang döneminin Çincesi ile alakalıdır. Özellikle Budist Uygur metinlerinde karşımıza çıkan Çince kelimeler için çok yönlü kaynaklardan Tibetçe, Korece, Japonca ve Vietnamcadan yararlanmak gerekir. Tabii Çincenin değişik dönemleri ve lehçeleri ile ilgili çalışmalar da bu açıdan çok önemlidir. Çinceden Eski Uygurcaya 11. yüzyılın ilk yarısında çevrilen Xuanzang Biyografisi'nde bir hayli Çince kelime karşımıza çıkar. Aşağıdaki listede, biyografinin II. bölümünde karşımıza çıkan kelimeler ele alınmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Eski Uygurca, Çince alıntılar, Tang dönemi Çincesi.

Abstract: Old Turkic, especially Old Uyghur, has a substantial number of loanwords from Chinese. Chinese loanwords in the Old Turkic inscriptions are different from those in the Central Asian Turkic languages of the Islamic era in terms of importation methods and phonetic structure. The loanwords in Old Uyghur are basically related to Chinese in Tang Dynasty. Thus, it is essential to study with multiple sources and to make use of different languages such as Tibetan, Korean, Japanese and Vietnamese for the Chinese words in Buddhist Uyghur texts. Additionally, the works on the different periods and dialects of Chinese are also important in this regard. There are many Chinese words in Xuanzang Biography which is translated into Old Uyghur from Chinese in the 11th century. The list below includes the Chinese words in the second chapter of the biography

Key Words: Old Uighur, Chinese loanwords, Chinese from Tang period.